

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr
24/1990-91 med anledning av ltl Christina Hedman-Jaakkolas m.fl. hemställningsmotion till landskapsstyrelsen om utredning av försök med lösmjölkförsäljning.

Landstinget har den 3 december 1990 inbegärt lagutskottets yttrande över framställningen. Utskottet, som hört landskapsveterinären Mikael Karring, får härmed anföra följande.

I motionen föreslås att landskapsstyrelsen bör utreda om ett försök med lösmjölkförsäljning kan inledas. Motionärerna, som hänvisar till ett motsvarande experiment i Sverige, betonar de miljöproblem det stora antalet mjölkförpackningar innebär.

Mjölkhanteringen regleras i olika författningar. Lagen om mjölkkontroll (FFS 558/46) och med stöd av den utfärdade bestämmelser innehåller föreskrifter om en sträng mjölkkontroll i syfte att skydda konsumenterna mot sanitära olägenheter och ekonomiska förluster. Denna sektor är enligt 11 § 2 mom. 15 punkten självstyrelselagen av rikslagstiftningsnatur. Inom landskapslagstiftningens område berörs mjölkhanteringen i bl.a. livsmedels- och hälsovårdslagstiftningen.

Mjölken är ur hygienisk synvinkel ett av våra mest känsliga livsmedel. Den bör under alla skeden av hanteringen hålla en temperatur på högst 8 grader. Nuvarande förpackningssystem har tillkommit bl.a. för att garantera en ur hygienisk synvinkel säker mjölkhantering. Distribution och försäljning av s.k. lösmjolk kan alltså medföra hygieniska problem. Om en sådan hantering skall igångsättas torde det därför bli nödvändigt att ändra eller komplettera mjölkkontrolllagstiftningen, där landstinget saknar behörighet.

Övergång till lösmjölkförsäljning förutsätter omställningar såväl i produktions- som distributionsledet med åtföljande kostnader. Underlaget för den åländska mejerihanteringen ligger som bekant redan vid gränsen för ekonomisk lönsamhet och rationell drift. Uppgifter från Sverige anger att lösmjölkförsäljning, som där bedrivs på några orter, egentligen förutsätter ett påslag på minutförsäljningspriset för att täcka de större omkostnaderna. Samtidigt visar erfarenheten därifrån att endast en mindre del av efterfrågan avser lösmjolk.

Utskottet konstaterar att såväl livsmedelshygieniska som ekonomiska aspekter måste beaktas före en eventuell övergång till lösmjölkhantering. Om försök inleds, kan sådana bäst bedrivas i samarbete med storkonsumenter (skolor, vårdinrättningar o.dyl.), där distributionen och den hygieniska kontrollen kan ordnas enklare och med mindre kostnader än i minuthandeln. Enligt utskottets åsikt är frågan inte av den angelägenhetsgraden att landstinget nu borde uppdra åt landskapsstyrelsen att särskilt utreda ärendet, i synnerhet som det endast delvis faller under landskapets behörighet. Om en efterfrågan av viss omfattning uppstår, kan man dessutom förvänta sig att berörda parter tar egna initiativ såsom enligt uppgift redan skett vad avser mjölkleveranser till vissa skolbespisningar.

Med hänvisning till det anförda får utskottet vördsamt föreslå

att Landstinget måtte förkasta hemställningsmotion nr 5/1990-91.

Mariehamn den 9 april 1991

På lagutskottets vägnar:

Gunnevi Nordman
ordförande

Lars Ingmar Johansson
sekreterare

Närvarande vid ärendets avgörande behandling: ordföranden Nordman, viceordföranden Jan-Erik Lindfors, ledamöterna Andersson och Karlsson samt ersättaren Salmén.